

KULTŪRA

MENAS LITERATŪRA MOKSLAS

2009 GRUODŽIO 26 d.

DRAUGO ŠEŠTADIENINIS PRIEDAS

Nr. 244 (46)

Kalėdų stebuklai – žmogiški ir dieviški

Mielieji „Draugo“ kultūrinio priedo skaitytojai, bičiuliai, rėmėjai!.. Kuo nuoširdžiausiai sveikinu jus visus Šv. Kalėdų proga, linkėdama vilties, tikėjimo ir meilės – pačių svarbiausių dalykų gyvenime, tokių brangių krikščionio sielai.

Ne paslaptis, kad Kalėdos kuo toliau, tuo labiau virsta pirkinų, nuolaidų, akcijų, viešų pasirodymų erdve. Nereikėtų tuo labai piktintis – toks jau tas materialusis mūsų pasaulis. Parodykite nors vieną krikščionį, kuris šiandien eitų į tyrus ir mistų vien skėriais ir žolelėmis, atsisakęs visų gyvenimo malonumų. Dievo sukurtas pasaulis – nuostabus, tik, deja, kiek sugadintas maištingosios sielos – Liuciferio. (Iš pavydo, kaip kad mano „Prarastojo rojus“ autorius, anglų poetas J. Miltonas).

Taigi nereikia atsakyti džiaugsmo ir malonumo. Tik nesureikšminkime jo. Ir nereikėtų tapatinti Kalėdų su muge ir pamiršti jų esmės. O Kalėdų esmė – Išganytojo gimimas. Vilties gimimas. Šviesos pergalė prieš tamsą. Šitai dabar neretai pamirštama. Arba – sąmoningai vengiama akcentuoti. Pastebėjau, kad kalėdinėse labdaros akcijose paprastai apeliuojama į žmonių gerumą, taurumą, jautrumą – žinoma, o į ką gi daugiau apeliuos. Tačiau... ar ne per daug mes tikimės iš žmogaus? Ypač jei jis – kokia vietinė žvaigždė ar įžymybė?.. Neretai mes – o tai tinka ir labdaros akcijoms – suteikiame žmogui visagalio Kūrėjo statusą, pamiršdami, kad jis – Kūrinys... Ir ne visi stebuklai jo valioje. Kai kurie jam nepaklūsta. Tačiau padėti savo artimui, paguosti jį, paremti – tai mes galime visada, jei tik užtenka noro ir jėgų. Tai „žmogiškas“ stebuklas. Įmanomas mums visiems.

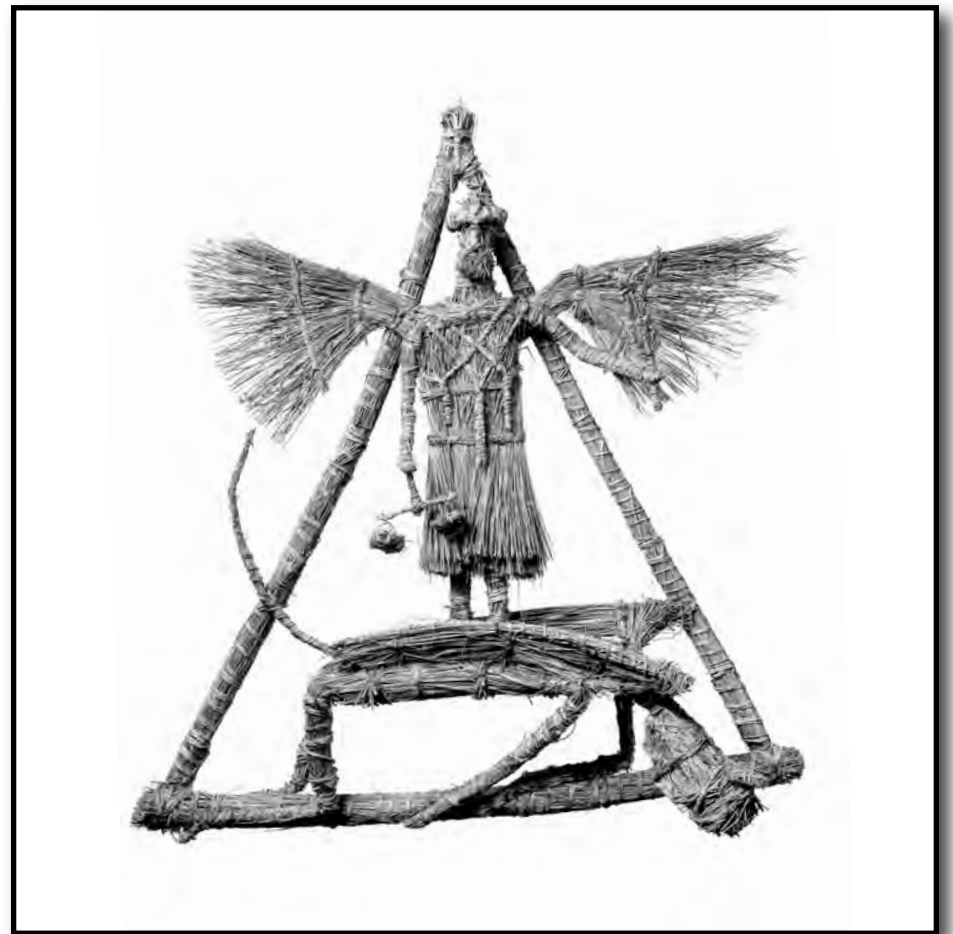
Todėl ir Kalėdos, sušildytos šitų „žmogiškų“ stebuklų, mums visiems artimos, tegu ir apsuptos mugių šurmulio, įkyraus įvairiausių akcijų ir pasiūlymų maratono. Jos liudija mums meilę To, kuris gimė paprastame tvartelyje, neturtingo dailidės šeimoje tam, kad pasidalintų su mumis vargo našta ir atpirktų mūsų nuodėmes. Kokios Kalėdos bebūtų, jos visada bus Kristaus gimimo diena. Diena, kai pasikeitė tamsus pasaulis, kai gimė ryto viltis.

Lietuva, išgyvenanti sunkmetį, turėtų to nepamiršti. Mes turėtume išmokti džiaugtis kiekviena gyvenimo akimirka ir su viltimi žvelgti į ateitį. Nepamiršti gyvenimo pamokų. Pirmiausia paklausti savęs, ką aš gero padariau Lietuvai, o tik paskui reikalauti visokio gero iš kitų. Kalėdos – toks laikas, kai nereikia nieko kaltinti, nieko teisti. Tiesiog pažvelkime į savo artimą su užuojauta, supratingai. Galbūt – netgi į priešą. Juk bene tik krikščioniui duota tokia privilegija. Tad ja ir naudokimės.

Šviesių ir laimingų Šventų Kalėdų, brangūs skaitytojai!

Redaktorė

Aldona Elena Puišytė

„Šv. Arkangelas Mykolas“. Gintauto Gavenavičiaus lino skulptūra.

TIKIU

Slėpingas ir tamsus, slapstaisi,
Kad visur ieškotume Tavęs? –
Kas, kada vilties takais baltaisiais
Pas Tave kaip kūdikius atves.

Klupdami mes ieškome ir klystam,
Ką surandam – vis ne Tu, ne Tu.
Tik sapnuos – nušvinta Karalystė,
Rodos, Tavo rankosna krentu...

Bet ir vėl klaustukai, abejonės
Slenka tartum rūkas ant akių.
Ką žinau? Toj nežinios kelionėj
Tavo vaikas – klystantis – tikiu:

Tamsią naktį, kol išaušta rytas,
Tu visuos keliuos mus surandi.
Ir, širdies monstrancijoj sušvitęs,
Mus pro žemės klystkelių vedi.

Kitame numeryje:

- Vytauto Kasiulio darbų paroda.
- Anelė Butkuvienė. Gyvenu tik, kad dirbčiau menui.
- Antano Ramono novelė.

Redaguoja Renata Šerelytė rainbow.vilnius@gmail.com
Maketuoja Jonas Kuprys

Šio šeštadienio Kultūros turinys

- 1-as psl. Redaktorės žodis. Kalėdų stebuklai – žmogiški ir dieviški.
- 2-as psl. Stasys Sližys. Jungtinis choras giedojo Detroite.
- 3-as psl. Vardan šiltų šventų švelnių Kalėdų...
- 4-as psl. Aldona Žemaitytė. Saulės atspindžiai ir kančios aura.
- 5-as psl. Pranas Visvydas. Dėmesys dabartinei lietuvių poezijai.
- 6-as psl. Sigina Katkauskaitė. Pasaulis spalvų vaizdiniuose.
- 7-as psl. 2009 metų „Kultūros“ turinys.

Jungtinis choras per šv. Mišias giedojo Detroito

STASYS SLIŽYS

Detroito choras „Aidas” dalyvavo VIII Dainų šventėje Čikagoje, kurioje „Aido” choro vadovas Rimantas Kasputis dirigavo jungtiniam mišriam chorui. Tų pačių 2006 metų spalio 22 d. Lietuvos Dukterų draugijos Detroito skyrius suruošė koncertą–vaišes, pakviesdamas meninę programą atlikti savąjį chorą „Aidą” ne tik labdaros tikslu, bet ir gerų norų vedamas, kad savas chorinės kultūros vienetas neužgestų. Meninė programa buvo sudaryta iš VIII Dainų šventės repertuaro, kurį „Aidas” atliko labai gerai. Detroito lietuvių telkinys džiaugėsi, turėdamas savąjį chorą ir daug žadantį vadovą. Spauldoje apie įvykusį koncertą buvo atsiliepta tik teigiamai, ir vietos organizacijoms buvo sakoma, kad „Aidas” yra pakankamai pajėgus atlikti menines programas tautinių ir religinių švenčių bei sukakčių minėjimuose.

Nesuprantama, kodėl net trejetas metų praėjo, bet neteko „Aido” girdėti? Juk per tą laiką buvo užtenkamai daug sukakčių ir šventišku minėjimų, tarp kurių kasmet minima Nepriklausomybės atgavimo sukaktis, o kaip pagaliau be „Aido” praėjo išgarsintas parapijos gyvavimo šimtmetis?

Džiaugiamės, kad po trejeto metų mūsų „Aidas” su Toronto „Volunge” kartu giedojo per šv. Mišias Dievo Apvaizdos bažnyčioje šių metų lap-

Detroito choras „Aidas”

Viešpaties pasaulį, kuriame šiapus ir anapus saulės šviečia vien tik Jojo spinduliai, kurio rankose esame mes visi. Dirigentui R. Kaspučiui teko vesti chorą, siekiant menišką pusiausvyrą tarp nepaprastos žodinės prasmės ir ramios muzikinės išraiškos. Jis rado kelią ir suvedė žodinę prasmę ir muzikinę išraišką į vieną nedalomą menišką liniją maldai, kuri skambėjo dvelkiančia šlove ir pagarba Dievui.

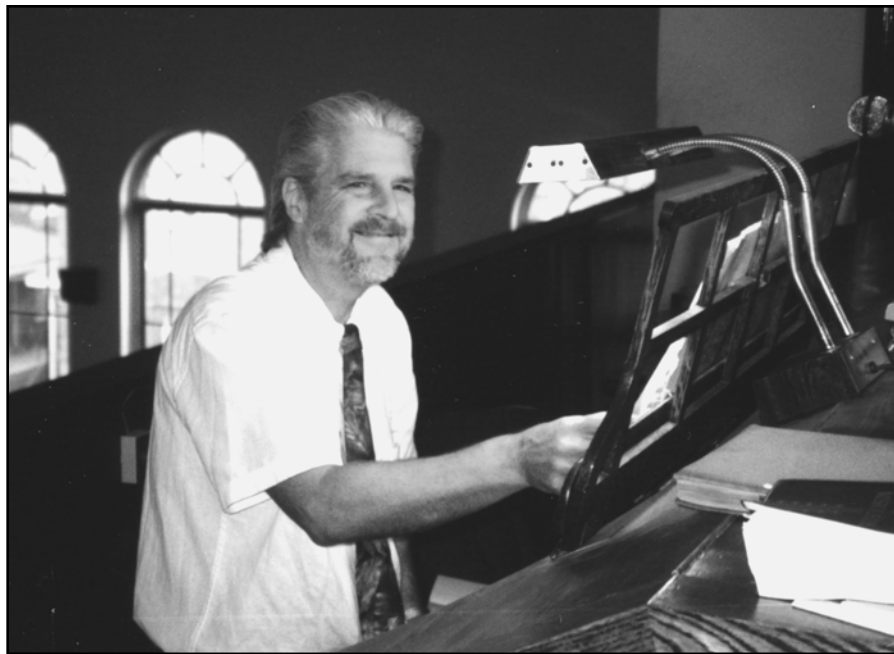
Mišių pabaigai choras atliko tradicinę „Dona nobis pacem”, diriguojant D. Viskontienei. Žodinė prasmė, susidedanti tik iš trijų žodžių „suteik mums ramybę”, pagrindinėje melodijoje buvo kartojama daug kartų. Tačiau, kūrinių atliekant kanoniškai, vėliau įstoję balsai,

tiksliai imituodami pagrindinę melodiją, sudarė klasiškai skambančią harmoniją. Dirigentė pagrindinę melodiją pavedė sodriems sopranams, kurie giesmėje dominavo, gerai intonavė ir buvo patikimas ramstis vėliau įsijungusiems balsams, giedant *a capella*, be muzikinio pritarimo. Cho-

ristai buvo gerai paruošti, jaučiamas jų atsargumas intonacijos vingiuose ir savikontrolė imituojant pagrindinę melodiją. Ir todėl „Dona nobis pacem” gražiai nuskambėjo kaip maldaujanti giesmė.

Po Mišių visi pasiliko bažnyčioje išklausti Gintarės Jautakaitės „Viešpaties leliją”. Dainos žodinę prasmę parafrazuojant, tenka mūsų išeivijos patirtus įspūdžius Lietuvoje laikyti nuostabiais ir nepamirštamais, nes kur Dievulis saugojo ir sėjo amžinąjį sodą, ten Viešpaties leliją rasi: ir mariose, ir ežerų dugne, ir pakelės smūtkelių veiduose, nušviestuose mėnulio spinduliu... Ten net vėjas tyliai šnabždėjo matęs Viešpaties leliją. Taigi atrodo, kad visa Lietuva yra Viešpaties leliją. Dirigentė D. Viskontienė vykusiai vedė muzikinę išraišką, tiksliai frazuodama, ir sklandžiai pasiekė daugelį šalutinių kulminacijų. Jaunimo choro moterų ir vaikų choro partijas atliko choro moterys su tinkama ekspresija. Pianinu akompanavo R. Giedraitienė, pritaikydama dainos stilių ir jos metrinę struktūrą, kuri vienijo pagrindinę vokalistų liniją. Dirigentė, sėkmingai vedusi chorą per visas kulminacijas, susitelkė dainos finalui, kuris klausantiems buvo mielas ir brangus. Paskutinis finalo žodis buvo vienas, brangiausias ir lietuvių širdžiai šventas – „Lietuva”, jo skambėjime girdėjome emocių choristų balsus.

Linkime „Volungei” ir „Aidui” sėkmingai ruošti IX Dainų šventei ir nenustoti propaguoti gerą ir sveiką muziką. Detroito lietuviai dėkingi torontiečiams ir linki „Aidui” giedoti vietiniuose minėjimuose ir mūsų bažnyčioje. □

„Aido” choro vadovas Rimantas Kasputis.

R. Juškaitės-Švobienės nuotr.

kričio 8 d., sekmadienį. Ypač esame dėkingi „Volungės” vadovei Daliai Viskontienei, IX Dainų šventės meno vadovei, ir mūsų „Aido” vadovui Rimantui Kaspučiui, IX Dainų šventės visų chorų kviesliui, skatinančiam visus išeivijos choras panašiu būdu palaikyti jų gyvastingumą.

Šv. Mišias atnašavo kun. Alfonsas Babonas. Liturgines Mišių dalis, Leonardo Simučio sukompnuotas, giedojo kongregacija su papildytais iki keturiasdešimties choristų balsais. Vargonais akompanavo Rita Giedraitienė. Aukojimui jungtinis choras, išrikiuotas ant paaukštinių prie vargonų, atliko Jono Govėdo „Už Lietuvą, tėvynę motiną”, diriguojant R. Kaspučiui. Tai buvo nepamirštama, giliai jaudinanti Mišių akimirka, kai gerai paruoštas choras pamaldžiai dėkojo Dievui už leidimą gyventi prie Nemuno kranto, nepaisant išgyventų didelių skausmų ir ašarų, kurias išliejo mūsų Tėvynė motina. Santūri dirigento gestikuliacija ir daug pasakantis žvilgsnis buvo geras muzikinės interpretacijos nurodymas choristams. Matyti, choras visa tai suprato, todėl pavyko dėsningai prieiti prie šalutinių kulminacijų ir didingai atlikti pagrindinę, nuskambėjusią skausmingai ir tvirtai, žodžiais: „Dėkoju, Dieve, Tau.”

Po komunikacijos susikaupimui choras atliko Jono Govėdo „Viešpaties pasaulį” pagal Bernardo Brazdžionio žodžius, kalbančius apie begalinį

2006 m. Dainų šventė, Čikagoje.

Jono Kuprio nuotr.

Leonardas Gutauskas
BETLIEJUS (Ištrauka)

Ak verkit žmonės
raudokit žvėrys
maži vaikeliai priverkė jūras

Ašarų rožės
dyglius išskleidė
žiedais pražydo baltos bažnyčios

Kur kraujas krito
šviesa sutvisko
kruvinas takas veda į dangų

Skaistus kaip stiklas
Viešpaties veidas
nukrinta žemėn gedulo skaros

Ir vieną tylią
žvaigždėtą naktį
mes susitiksim kalnuos Libano

Libano kalnas
gryno sidabro
jisai nesensta ir nerūdija

Žodžiai rūdija
žvaigždės rūdija
tik nerūdija Aukštybių Rožė

Žvaigžde Betliejaus
kelrode sielų
žydėk per amžius kryžiaus viršūnėj

Liks tuščios knygos
nepirašytos
nes vieną knygą Dievas parašė

Knygą kaip dangų
auksinės raidės
poeto triušas paika tuštybė

Visa tuštybė
tik mažulėlių
meilė nevysta ar nemirtinga

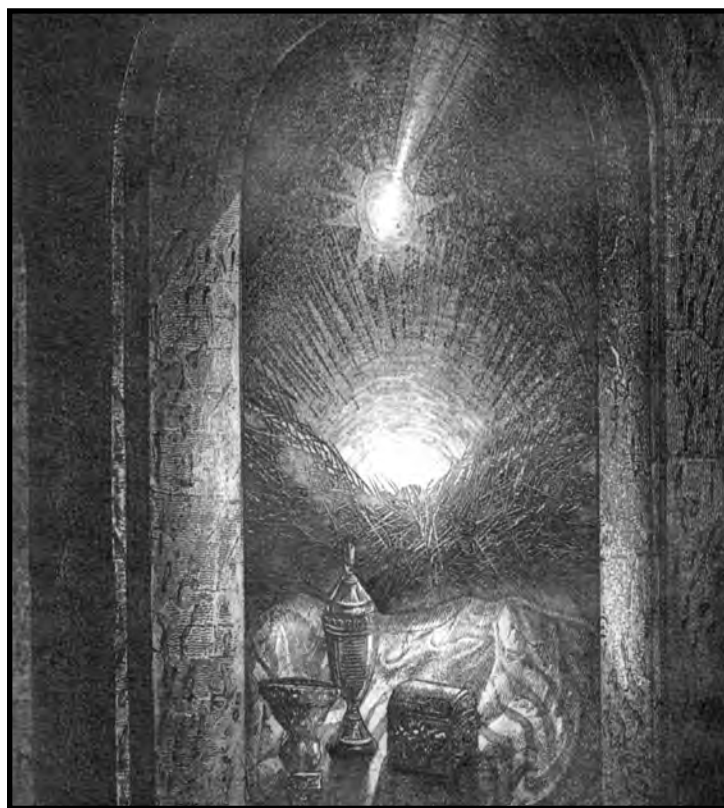
Patiems mažiausiems
tarp išrinktųjų
bus padalintas dangus kaip duona

Tikėsiu sapną
kuris atskleidžia
tai ko negali protas suvokti

Protas pabėga
išvydęs mirtį
palikęs širdžiai vienai dvejoti

Išnyks pasauliai
ir pranašystės
tik Dievo meilė išters per amžius

VARDAN ŠILTŲ ŠVENTŲ ŠVELNIŲ KALĖDŲ

Ramunė Vėliuvienė. Betliejaus žvaigždė. Ofortas

Aldona Elena Puišytė
ERŠKĖČIO ŠVIESOJE

Erškėčio šviesoje neleisk byloti netiesos,
Erškėčio šviesoje naktų regėjimuos keistuos,
Erškėčio šviesoje išlaisvink, Žodi, ir pašauk mane,
Erškėčio šviesoje, jo žiedlapių mėsingam švelnume,
Erškėčio šviesoje pro skausmo geliančius dyglius,
Erškėčio šviesoje, kuriai širdis laisvai paklus,
Erškėčio šviesoje, ji kaip vainikas ant liūdnos
Erškėčio šviesoje prieš kryžių nulenktos galvos
Erškėčio šviesoje sušvitus vizijai ne šios erdvės,
Erškėčio šviesoje tam balsui, kurs kasnakt kuždės
Erškėčio šviesoje ne šios buities tylus madrigalus,
Erškėčio šviesoje tik jam dvasia laisvai paklus,
Erškėčio šviesoje to nesuprast akliems, kurtiems
Erškėčio šviesoje, kai širdys jų grubės ir tems,
Erškėčio šviesoje man gaila jūsų, grumbančių, aiman,
Erškėčio šviesoje kita prasmė jau skleidžias man,
Erškėčio šviesoje, naktų regėjimuos keistuos,
Erškėčio šviesoje, kol man širdis pavargusi sustos,
Erškėčio šviesoje...

Onė Baliukonė
ADVENTUS

Nežmoniškai, neangeliškai pilka –
Ir kietas gruodas įsčių vaisių žeidžia...
Tačiau aukštybėse jau audžia tyrą šilką:
Visi, nūnai belapiai ir bežiedžiai,

Bus aprengti baltai, pasidabruoti
Šerkšnu – kad juodą metą atkalėtų,
Kad nepavargtų gimti ir darbuotis –
Vardan šiltų šventų švelnių Kalėdų...

Net nukirstom viršūnėm – *de profundis*
Tikėtų – Žodis amžinai gyvena...
Nors nebūtis jauki žudys ir gundys
Pasauliu kaip narkotiku į veną –

Ir mirdami regėsime: sugrįžta...
Bet kaip lėtai, kaip sunkiai, Dieve mano,
Pripildo saulė nykią sielos irštą –
Ir senas laiko veidas atsimaino...

Nijolė Miliauskaitė

* * *

prie lango apšarmojusio sėdėsi
rūpestingai daigstydamą nėrinius prie užvalkalų
balto šilko gijom siuvinėdamą
fantastiškas gėles

seniai seniai, jau spėjau ir pamiršt
kada, žąsis girdėjau mus paliekant

kaip tykiai sninga, vėl bus
baltieji mėnesiai atėję

tik adata, įdūrusi į pirštą
staiga primins kažką: o pumpurai
o besiskleidžiantys žiedai ant drobės

Judita Vaičiūnaitė
ŽIEMOS PAUKŠČIAI

Raskite mano langą,
sužvarbę žiemos balandžiai,
žvirbliai, sniegenos, zylės
iš apšerkšnėjusių parkų,
žinią atneškit man,
paukščių balsais
vienatvėje kalbančiai –
šįryt, užmiršus žodžius,
jums duonos trupinius parenku.

Raskite mano langą –
stiklai nuo šarmos dar užakę,
dvelkia pavasario vėju į širdį
skaudus netikrumas,
dega palangėje gal spindulys,
gal ledinė žvakė,
svyra į šviesą žiedynais
baltų pelargonijų krūmas.

Saulės atspindžiai ir kančios aura

ALDONA ŽEMAITYTĖ

Kalėdų belaukiant, pačiame Advento viduryje, apima keistas jausmas – štai greit įvyks kažkas netikėto, ko net nebūsi sapnavęs. Adventas neša žinias iš Anapusbės, iš tos amžinosios tylos, kur erdvūs plotai – balti kaip Kristaus drabužis Atsimainymo metu, kaip prieškalėdžio sniegas, užklojantis lapkričio darganų išpurvintą žemę. Ta laukimo nuotaika išskvietė iš atminties rašytojo Juozo Tumo, pasivadinusio linų dievo Vaižganto vardu, pasaką apie lino „mūką“ – lino darbų eigą Aukštaitijoje, kur nors apie Ukmergę. Ji prasideda, kai linai nuraunami, plikas rankas į aštirus stiebelius susipjaustant, paskui merkiama į linmarką, kad išmirkę stiebai lengviau lūžtų, tada išklojami pievoje ar rugienoje, kad išsiklojėtų. Po to geležiniais šepėčiais linų galvelės nušukuojamos, linai jaujon parvežami, išdžiovinami, stiebeliai paklojami klojime ir linamine mašina ar mintuvais sulaužomi. Tada su bruktuvėmis spaliami nubrukami, aštriais šepėčiais linų grįžtės iššukuojamos, iškedenamos, verpstėmis ar rateiliais suverpiamos, į kamuolius suvejamoms, krijeiliais nusukamos, mestuvais apmetamos. Mergaitės ir moterys šeivas trina trintuvėmis, metmenis meta mestuvais. O tada pasitelkia laumę Pradę, kad nytis ir skietus sutvarkytų, ir laumę Vidę, kad audėjoms padėtų raštus išrinkti. Tokia, anot Vaižganto, nuobodulio pasaka apie ilgą ir skausmingą lino kelią iki drobių raštų...

Ir neveltui ji man iššoko iš atminties, nes priešadventyje Vilniaus galerijoje „Akademijos“ parodoje pamačiau Gintauto Gavenavičiaus lino skulptūras, o paskui ir dailininkės Sigutės Chlebinskaitės apie tas skulptūras sukurta knygą, padariusią dar didesnę įspūdį negu pati paroda. Štai iš kur tas laukto netikėtumo jausmas – knygos menas apie dailės ar tautodailės meną daro didesnę poveikį ir suteikia stipresnę estetinę išgyvenimą negu pats kūrinys?!

Be abejo, jau pati paroda pasirodė lyg mažas stebuklas. Nemintų linų skulptūros, kurių formą ir turinį menininkui (drįstu jį vadinti daugiau negu tautodailininku, tai modernių laikų dievidirbis) padiktavo pati lino prigimtis, yra gal vienintelės tokios visame pasaulyje. Išdžiūvę lino stiebai turi bronziskai auksinį atspalvį, ir ant baltos meno galerijos sienos jų gruboka faktūra, suspausta ir surišta į antropomorfiškas formas, švytėjo lyg mažųjų žemės saulių atspindžiai. Pro tą švytėjimą sruvo kažkas nenusakomai graudaus, kas leido knygos sudarytojoms dailėtyrininkei Ievai Pleikienei ir menininko našlei Marijai Gavenavičienei pavadinti ją „Lino mūka/Flaxen mysteries“. Knyga dvikalbė – Marijos filosofiški prisiminimai, Ievos įvadinis straipsnis, dailėtyrininkų vertinimai, paties Gintauto Gavenavičiaus eilėraščiai. Angliškasis variantas knygai su moderniuoju dievidirbiu yra pažadas iškeliauti į svečias šalis ir lietuvišką lino mūką pristatyti pasauliui.

Gintautas Gavenavičius, Kaune baigęs St. Žuko dailės technikume medžio apdirbimo specialybę, nepripato nei prie miesto, nei prie medžio darbų... Jis kūrė filosofinio pobūdžio poetines miniatiūras, bet nebuvo priimtas ir į poetų gretas. Palikęs didelį miestą ir nusikėlęs į provin-

ciškąją Ukmergę, menininkas pajuto trauką augalams ir žolynams. Pradėjo verbų kompozicijomis, paskui atrado linų stiebus kaip medžiagą savo kūrybinei minčiai, įžvelgė juose daug giliau negu galima iš pirmo žvilgsnio matyti. Yra tokia mįslė: – *Kada dangus ant žemės? – Kada linai žydi...* Bet nieko bendro neturi mėlynuojantis linų laukas su vaižgantiška pasaka apie lino mūką.

Per keletą metų G. Gavenavičius ištobulino skulptūrinės formos kūrimo, lino surišimo (suveržimo lyg pančiais) techniką. Tapo lino skulptūrų meistras, kurio neįprastą dievidirbišką meną (daugelio jo kūrinių siužetai ir refleksijos – religinio pobūdžio, aliuzijos į Kristaus kančią) pamatė ir pripažino profesionalūs dailėtyrininkai. Kas-

met ėmėsi vis sudėtingesnių darbų: kūrė šventuosius, Nukryžiuotąjį, Pietas, Kryžiaus kelio stotis... Pro mūsų tradicinės religijos šydą

ryškėja pagoniškoji Lietuva su jos pasaulėjauta, su dievais ir deivėmis, su kaukais ir laumėmis, kol galų gale visa tai susilieja į vieną didingą chorą Aukščiausiai Būtybei, nesvarbu kuriu vardu ją bevardintum. Žemės dievų balsai ištirpsta Nukryžiuotojo, atpirkusio šį nuodėmingą pasaulį, kančios auroje. Gal tai buvo ir sergančio menininko kančios atspindys, jo sielos veržimasis iš netvaraus kūno kiauto.

Plati Gintauto Gavenavičiaus kūrybinės formos amplitudė: nuo filigraniškų geometrizuotų erdvių kompozicijų su miniatiūrinėmis figūromis, iki mašabiškų religinio turinio konstrukcijų – ar tai būtų Kristaus gyvenimo scenos, ar pagoniškosios Lietuvos dvasinio pasaulio atšvaitai. G. Gavenavičiaus kūrybos statikoje reiškiasi neįtikėtinas dinamizmas. Jį kuria lino lankstymo ir rišimo vertikalių, horizontalių ir įstrižainių linijų ritmika.

Knygą „Gintautas Gavenavičius. Lino mūka/Flaxen mysteries“ sudarė dailėtyrininkė Ieva Pleikiene ir architektė Marija Gavenavičienė. Šalia judviejų tekstų čia rasime kitų menotyrininkų recenzijas ar įspūdžius, paties Gavenavičiaus poezijos nuotakas, dailininko V. Anta-

Pieta, 1988

navičiaus refleksijas, menininko biografijos faktus ir bibliografiją. Visa tai drauge su lino skulptūromis į darnią visumą suvedė dailininkė Sigutė Chlebinskaitė, jau senokai atkreipusi dėmesį subtiliu knygos meno specifiku pajutimu. Kažkada kažkuriam pašnekovui Sigutė yra išsitarusi, kad knygų scenografijos kūrimas, kaip ir jų skaitymas, užburia taip, kad negali atskirti, kada tai darbas, o kada tiesiog gyvenimo būdas. Manau, kad šiuo metu Sigutė yra knygos dailininkų meistrystės pažiba. Ji per visą Lietuvą jau garsėja kaip vaikų studijos „Tu gali sukurti knygą“ įkvėpėja ir vadovė, tarptautiniuose gražiausių knygų konkursuose laimi premijas ir diplomus. Jos sukurtas knygos „drabužis“ pasižymi tauriu, poetišku estetizmu. Baltą popieriaus lakštą ji paverčia kalbančia poezijos eilute.

„Lino mūką“ knygoje ji perteikė su stulbinančiu architektoniniu dramatismu, varijuodama popieriaus ir iliustracijų faktūromis, šriftais, jų spalvomis, kūrinių išdėstymo ritmika, teksto ir vaizdo derme. Baltame popieriaus lakšte nuo bet kokio fono apvalytos sendinto aukso spalvos lino skulptūros šviečia taurumu ir neįtikėtina elegancija. Jose slypi didelė vidinė jėga – rūstis, kančia ir švelnumas. Gebėjimas kompozicinę visumą taip jautriai perteikti faktūrų, siluetų, šriftų, šviesokaitos derme, sukurti jaudinantį susitikimą su dramatiška misterija yra didelė knygos dailininkės sėkmė. Noriu tikėti, kad Gintauto Gavenavičiaus kūryba per šią dvikalbę knygą pradeda antrą gyvenimą. Knygą 2009 metais išleido *Vilniaus dailės akademijos leidykla*. □

Šv. Barbora, 2002

Dėmesys dabartinei Lietuvos poezijai

PRANAS VISVYDAS

Anksčiau Los Angeles lietuvių fronto bičiuliai pastoviai gruodžio pradžioje rengdavo poezijos ir prozos vakarus. Vėliau – popietės sekmadieniais. Atvykdavo net kviesti poetai, prozininkai. Čia juk gyvavo magnetiškas Bernardas Brazdžionis. Tai buvo gintaro metai poezijai Pietų Kalifornijoje. Ir visai kultūrinei veiklai.

Dabar jau kitokie popieriai. Žymiai padaugėjo lituanistinę šeštadieninę mokyklą baigusio jaunimo, ir nesiliovė šokę tautinius šokius, tačiau daug kas nuščiuvo. Ispūdingesnės tapo tradicinės Lietuvių dienos spalio mėnesį, bet parapijinė kultūra, bendrai imant, gerokai suliesėjo. Beveik išnyko rimtos dailės parodos. Pradingo gerų kviestų solisčių rečitaliai. Jau daugelį metų – jokio įtaigaus scenos veikalo, tik šiaip sau komiški šiupiniai, prisitaikant prie nuolat televizijoje matomo lengvo išdaigavimo ar nieko. Net ir ritmingai triukšmingi roko gitaristai retai pasirodo. Žodžiu, Krizė! Jei kas klesti, tai tik ypatingos sukaktys, svarbūs ir nesvarbūs jubiliejai. Pokyliai.

Ir gerai. Bent ši bei tą suėję darome – minime. Ir Los Angeles dramos sambūrio režisierius Algimantas Žemaitaitis, prisiminęs gruodžio pradžioje Fronto bičiulių rengtų literatūros sueigų tradiciją, ryžosi 6-os dienos popietę paskirti šiuolaikinės Lietuvos poezijos skaitymui. Nesu koks žinovas, bet paprašytas išsipareigojau trumpai pakalbėti apie dabartinę Lietuvos poeziją. Juk ten gerų poetų netrūksta, dabar daugiausia trumpas eiles rašančių. Vis daugėja prasmingi dveilčiai, haiku, aforizmai, kuriuos poetas Aleksas Dabulskis pakrikštijo „Mąstyčiomis“, šiemet išleidęs jų rinkinį.

Reiškia, mąslūs lietuviai mėgsta mąstyti įvairiomis temomis. Net ir banalios. Nekenkia, jei tik originaliai, taikliai. Ne sykį jų pajautose gimęs sakinytis ar vaizdas padvelkia deguoniui. Įkvepia ir kitus imlesnius žmones susimąstyti. O tai jau daug. Dėmesys lietuvių kalbai atgyja.

Bet grįžkime prie tos tradicinės gaidios popietės su kava ir pyragaičiais, ir keturiais malonaus balso skaitovais: pačiu Algimantu Žemaitaičiu, aktore-režisierė Justina Brazdžionienė-Grumšlyte, aktoriu Amandu Ragausku ir Daina Žemaitaityte. Nei jų, nei manęs nė kiek nesuglumino itin liesas klausytojų skaičius. Žinojom, kad tai ne pokylis, bet tik skaitymas. Tomas Venclova yra nurodęs (neatmenu kur) vieno žymaus poeto formulę, kad pasaulyje tikrų poezijos mylėtojų suskaičiuojame maždaug apie 3 800. Tai tų keliolika lietuvių parapijos salėje globaliniu mastu buvo perdėm daug.

Neužmirškime, kad prieš tai, šeštadienio vakare, Justina ir Amandas, priklausantys teatro trupei „Just Millin' around“ apatinėje salėje minėjo legendinį Panevėžio režisierių Juozą Miltinį – skaitė jo laiškus, rodė filmą. Kaip sakiau, atidavė duoklę minėjimų žanrui. Semkimės kūrybinumo iš praeities.

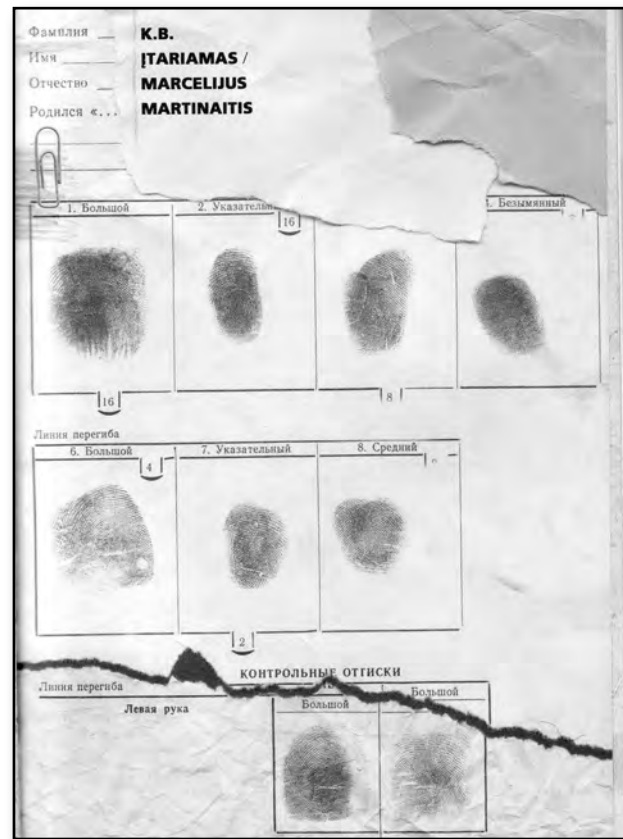
Vardinsiu tik skaitovų vardus. Po savo trumpo referato apie dabarties Lietuvos poeziją perskaičiau ir jauno poeto Pauliaus Norvilos eilėraštį „Per daug“. Tada estafetę perėmė jie. Algimantas skaitė Kornelijų Platelių, patriotišką Kauno poetą Petrą Palilionį, subtilų Donaldą Kajoką. Algimanto duktė Daina raiškiai interpretavo Juditos Vaičiūnaitės vaizdinius, lanksčią Daivą Čepauskaitę. Amandas paskaitė iš Justino Marcinkevičiaus rinkinio „Naktį užkluptas žaibo“. Skambėjo rami nusivylusiojo išmintis. Justina G. – šmaikščius Juozo Erlicko trumpus kūrinius. Itin gera yra šio poeto kūryba vaikams.

Kartojo savo išėjimus. Dabar Algimantas su derama daininga emocija perskaitė du Sigito Gedos eilėraščius iš jo vieno gražiausių rinkinių „Žydinti slyva Snaigyno ežere“ – dukrai ir tėvui. Ge-

da – didelio jausmo poetas. O čia toks lyriškas. Po to atliko du Marcelijaus Martinaičio karčia ironija persmelktus kūrinius iš knygos „K. B. įtariamasis“. Čia tikrai pravertė aktoriniai – niuansai, vyriškas balsas. Daina, kiek menu, vėl paskaitė iš M. Martinaičio, po to Juditos Vaičiūnaitės kai kurių Amerikos miestų impresijas; taip pat kai ką ir Kauno lietuvių literatūros Maironio muziejaus poetės Aldonos Ruseckaitės, lig šiol išleidusios daugelį skirtingu stiliumi, bet įtikinančia forma parašytų rinkinių, puošiamų jos puikiomis nuotraukomis.

Vėl Amandas – iš Donaldą Kajoką puikaus albumo „Sąskambiai“. Čia trumpi poeto lyrizmai lyg papildo puslapiuose rodomas Lietuvos gamtovaizdžių ir kitų objektų nuotraukas, turiu pabrėžti – meniškai pagaušančias. Suprasti Kajoką efemeriskus praregėjimus klausytojui iš sykiu gan sunku. Praverstų skaitovui kuo lėčiau skaityti ir net dar sykį pakartoti. Čia gi neretai yra tokie smagūs surimavimai, sąskambiai. Daug ką mūsų gyvenime verta neskubant pabrėžti. Parafrazuoju: kiekvienas sutvertas yra šio to vertas.

Taigi – neeilinė buvo popietė su vertingais skaitymais. □

M. Martinaičio knygos „K. B. įtariamasis“ viršelis, 2004.

SIGITAS GEDA

Žydinti slyva Snaigyno ežere (Ištrauka)

Guliu po žydinčiom slyvom,
Senovinių dramų
Veikėjas.

Moliu aplipę rankovės,
Braidu lig sutemų
Bulvių kasėjai.

Mylėjau rugiagėlę žydrą,
Dabartės
Dagiai man atrodo gražiau.

Nieko graudesnio nėra
Už mėnulį
Pirty apleistoj.

Subrazda medis gaudus –
Gluosnis,
Vaikystėj sodintas.

Ievos prie tėvo namų –
Prieglobstis sielai,
Kai mirsiu.

Neužmiršk aplankyti pavasarį
Slyvą
Girių gelmėj.

JUOZAS ERLICKAS

LIŪDESYS

Tą vakarą tylų, ružavą,
Kai mes gėrėm verandoj kakavą,

Tu nuo stalo staiga pakilai,
Pakilai, palikai ir į tolį

Nubridai dobilienu atolais,
O po kojom tau klykė žiogai.
Ir kaip paukščiai, sparnais sumosavę,
Metai plauks... Jau kiti gers kakavą,
Horizonte dundės traukinys...
Tik nebus mano sielai ramybės –
Liūdesys iškerėjo beribis
Tartum sodo krašte apynys.

MARCELIJUS MARTINAITIS

K. B. APIE ŠEŠTĄJĮ AUKŠTĄ (Ištrauka)

Gyvenu penktam, paskutiniam aukšte,
tačiau virš manęs kažkas naktimis nuolat vyksta.
Įtariu, jog ten yra šeštas, įslaptintas aukštas,
nematomas nei iš viršaus, nei iš gatvės.

Esu tikras, jog ten nusikaltėlių lizdas.
Aiškiai naktį girdžiu, kaip rezgami sąmokslai.
Aptariami kankinimai. Šlama per rankas
leidžiamos
didelės pinigų sumos.

Kartais girdžiu, kaip galanda peilius.
Po to juos mėgina į stalus arba sienas.
Šlumšteli nusmeigtas kūnas,
tikriausiai praloštas kortomis.

Tuo metu kažkas staiga atjungia policiją:
bus kartojamas vakarykštis įsilaužimas į banką...
Miestas miega.02 neatsiliepia. Įslaptintm
aukšte, virš manęs
kas naktį kaupiasi neišaiškinti nusikaltimai.

Pasaulis spalvų, formų ir linijų vaizdiniuose

Kanados lietuvių dailininkų parodos, skirtos Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui, apžvalga

SIGINA KATKAUSKAITĖ

Lietuvių išeivijoje visada buvo dailininkų, nors svetimoje aplinkoje, kai daug jėgų buvo skiriama pragyvenimui, šeimai išlaikyti, menines vizijas įgyvendinti nebuvo lengva. Tik patys atkakliausieji, kurie siekė pasaulį ir jame matomas formas perduoti savo vaizdiniais, linijomis bei spalvomis, paliko savo darbus. Turime dailininkų, įdomių, kūrybingų asmenybių ir šiomis dienomis. Tai patvirtino ir XXXVI Kanados Lietuvių kultūros dienų proga surengta jungtinė lietuvių dailininkų paroda „Lietuvių menas Kanadoje“ Mississaugoje. Joje galėjome matyti savotišką menininkų kartų sąsąuką ir kūrybinį tęstinumą.

Kiekviena karta turi saviraiškos stilių: rašytojai turi savo temas ir kalbą, dailininkai – spalvas, formas ir medžiagas, bet dažnai kūrybos rezultatas būna nepavaldus laikui. Ir šioje parodoje buvo galima pajusti, kokia šiuolaikiška forma ir turiniu atrodo ankstesnės kartos dailininkų kūryba. Keramikės S. Pacevičienės (1926–2007) keramikos darbai „Dekoratyvinė lėkštė“ ir „Vaza“, A. Tamošaitienės (1910–1991) guašu tapyta „Vasaros nuotaika“, T. Valiaus (1914–1977) „Paskutinis rytas“, „Scenoje“ ir dabartiniam žiūrovui kalba apie pasaulio linijų ir formos grožį, šviesos ir tamsos atspindžius ir jų poveikį mūsų būsenoms.

Šiuolaikinės dailininkų kartos kūryba ne mažiau įvairi ir įdomi savo formomis ir išraiškos būdais. George K. Račkaus darbai „Prisiminimai prie Neries“ (koliažas) ir „Judėjimas erdvėje“ daugiasluksniai savo vaizduojamų detalių ir minčių samplaika. Dail. Očio Tamašausko raiziniai „Du upėtakiai“ savo linijų ekspresyvumu primena japonų graviūrą, tik lietuvių dailininko vandens pasaulis turtingesnis savo spalvomis ir gyvybe. S. Saplienės romantiškas „Elytės“ portretas, mistiškas „Žalioji kambarys“, S. Šileikienės „Flora“ primena, koks artimas žmogaus ir gamtos ryšys. Apie grėsmę šiai žmogui ir gamtos vienovei, gamtos trapumą išpėja nedidelis V. Armonienės keramikos darbas „Mirusios upės valtis“. R. Rickevičiaus aliejumi tapytame paveiksle „Akira“ atmintin įsirėžia raudonos ir juodos spalvos formos, paliekdamos nerimastingą nuotaiką.

Akvilės Minkevičienės „Pokalbio atspindžiai“ ir „Spalvų pasaulis“ – primena pačią dailininkę, atviri ir labai gyvybingi. Abstrakti forma, spalvų deriniai kelia šviesos ir energijos išpūdį. Pavadinimai palieka erdvės kiekvieno vertintojo mintims, paveikslai gali būti suvokti labai asmeniškai. Pirmasis paveikslas „Pokalbis“ šviesus ir primenantis kažką gero, galbūt tai auksinės spalvos švytėjimas kelia tokią nuotaiką. Antrasis – labiau geometriškas savo piešiniu, kryptingais sodriais potėpiais, netikėtai sutelktais į išbaigtą tašką, lyg slėpinį akį, kuri primintų, kad kiekviena pasaulyje esanti forma ir spalva turi savo nepriklausomą nuo mūsų būtį ir kartais gali išleisti mus į savo namus, kartais nepaklusti mūsų bandymams jas suvaldyti.

Netikėtai stiprų išpūdį palieka du Kazimiero Manglico batikos psveikslai „Muzikai“ ir „Gitaros aidai“. Vaidai, dailininko nutapyti apibendrintais, laužytais brūkšniais, vyraujantys juodai raudonos spalvos kontrastai, giliai įsirėžia į atmintį ir verčia dar kartą sugrįžti prie paveikslų, stengtis įminti įtaigumo mislę, juose slypinčią

Kazimieras Manglicas.
Muzikantai. Batika

kažkokią dramą.

Parodoje matėme nemažai skulptorių darbų – medžio drožinių, akmens, stiklo ir metalo instaliacijų. Sauliaus Jaskaus klasikiniu stiliumi nugludintos akmens ir terakotos „Grožis“ ir „Mąstymas“ figūros neleidžia užmiršti, kad viena iš gražiausių gamtos formų – žmogaus kūnas. K. Kešmino „Drugelis“ dar kartą priminė, koks išraiškingas gali būti medis. Skulptūra pakankamai aukšta ir nemaža, bet nugludinto medžio švytėjimas, plaukiančios minkštos linijos jį daro beveik besvorį. Atrodo, ims ir suplazdės grakštūs mediniai drugelio sparnai. Tas pats judėjimo ir augimo išpūdis perteikiamas ir kitoje to paties skulptoriaus bronzinėje skulptūroje „Jaunystės svajonių piliis“. G. Repečkos drožiniai „Fėja“ ir „Dvasia“ – šilti ir jaukūs veidai medyje.

Jokūbo Dagio (1905–1989) darbai formos minimalizmu primena primityviasias skulptūras, kur, atrodo, tiek nedaug ir labai atidžiai palytėjusi skulptoriaus ranka medžio gabalui suteikė norimą formą ir turinį. Išradinai ir žaismingai sukonstruotos Kestučio Keparučio „Kanklės“ skirtos mūsų tautiniam instrumentui ir žmogui, grojančiam juo. Šalia tradicinės skulptūros matėme ir modernizmo stiliumi pažymėtų darbų. Tai J. Bakio (1922–2003) vario skulptūra „Sėdinti moteris“. Šis dailininkas, išugdintas Paryžiaus, Freiburgo ir kitose Europos dailės mokyklose, išsaugojo potraukį moderniam menui ir vėliau.

Jono Stonkaus instaliacijos – XIX a. urbanistinės tikrovės atspindys. Geometrinis formų išdėstymas, metalo ir stiklo derinys man primena šiuolaikinius veidrodinius miestų dangoraižius, vadinamuosius verslo rajonus. Bet ir tame šiuolaikinių formų rezginyje yra šviesos nuojauta. Antrasis darbas „Monstrancija“ įsiminė žinomo religinio simbolio formos pakartojimu, pasirenkant šiuolaikinę formą ir medžiagas: stiklą, metalą ir medį. Man patiko šis kūrinys, labai paprasta forma ir žemiškomis medžiagomis, išreiškiantis galimą dieviškumo idėją, visuotinesnę ir kuklesnę nei blizgantį metalą. Kažkodėl galėjau įsivaizduoti, kad panašias monstrancijas turėjo pirmųjų krikščionių bendruomenės.

Dviejų tekstilės dailininkų darbai skiriasi ir forma, ir turiniu. Ilsa Anysas-Šalkauskas kūriniams – maži siuvinėti paveikslai, turintys savo siužetą ir jį atitinkantį skiaučių išdėstymą. Ritos Giedrės Bulovos Forrest siūtiniai kilimai žaidžia spalvomis ir geometrinėmis formomis bei pasikartojančia jų ritmika. Jos darbai pareikalavo ne tik fantazijos, bet ir daug techninio darbo, kad džiugintų žvilgsnį pasi-

Kanados lietuvių dailininkų paroda Toronte ir Mississaugoje 2009 m. spalio mėn.

kartojančių spalvų ir ornamentų reginiu. V. Bakšienės vitražo darbai, žaismingi ir malonūs savo spalvomis, piešiniu ir dydžiu, sakyčiau, tokie naminiai, skirtingi nuo tų, kuriais mėgstama puošti viešąsias patalpas. Vienas iš jų, „Medis“, tarsi

nužengęs iš lietuviškų pasakų knygos viršelio – medžio siluetas artimas liaudies tapybai.

V. Turčinsko aliejumi tapyti paveikslai – labai tikroviški, jie kaip tapyta nuotrauka. Ir šie darbai parodoje tik patvirtina, kad galima matyti ir atspindėti mus supančią aplinką ir kraštovaizdį labai skirtingais būdais.

Negalima neįvertinti šios parodos rengėjų darbo. Paveikslų, skulptūrų išdėstymas Anapilio sodybos parodų salėje, kur vyko paroda, jų apšvietimas vertas pagyrimų. Parodos kuratorius skulpto-

rius K. Kesminas ir jo talkininkai pasistengė, kad kiekvienas parodos rodinys būtų tinkamai apšviestas, matomas; skulptūros ir instaliacijos tarsi pačios „susirado“ tinkamiausią erdvę. Kiekvienas darbas žiūrovų vertinimui buvo pateiktas su dideliu atidumu, su pagarba kūriniui ir žiūrovui. Paroda Anapilio muziejuje truko neilgai; ji buvo perkelta į Mississaugos miesto meriją. Moderni šio pastato architektūrinė erdvė iš parodos rengėjų pareikalavo kitų sprendimų, ir jie tikrai sugebėjo juos atrasti. Paroda šiuose rūmuose atrodė išpūdingai. Gerai, kad ją aplankyti turėjo proga ir kiti kanadiečiai, pamatyti, kaip pasaulio formų įvairovę spalvomis ir formomis išreiškia lietuvių dailininkai.

Dailės darbai parodose ilgai neužsibūna, jie iškeliauja kur nors kitur; papuošia viešąsias erdves ar privačius namus, kabinami kitose parodose. Todėl parodos katalogas ir atmintis būna vieninteliai buvusio įvykio liudininkai. Galime pasidžiaugti, kad lietuvių bendruomenės, o kartu ir Kanados kultūros istorijai liks puikus spalvotas leidinys su šios parodos darbų vaizdais, dailininkų gyvenimo aprašymais ir nuotraukomis. Net ir parodoje nebuvusiam leidinys leidžia pajusti dailininkų kūrybos braižą ir stilių, surasti informaciją apie kuriančius žmones. Leidinį parengė jauna kūrybinga šeima: fotografas Aldas Minkevičius ir dailininkė, grafikė Akvilė Minkevičienė, leidėjai – Kanados Lietuvių Bendruomenė.

2009 metų „Kultūros“ turinys

Asmenybės:

Banienė, Marija: Iš pirmų lūpų, 02.28, Nr. 9.

Bieliauskas, Vytautas J.: Vilties Ambasadorius, 12.19, Nr. 45.

Bikulčienė, Aldona: Sustokim, atsigręžkim ir pamąstykim. Kun. K. Oišauską prisimenant, 10.24, Nr. 38.

Butkuvienė, Anelė: „Dėkingas už tavo atsidėjimą ir širdį gerą“ (I), 10.31, Nr. 39.

Butkuvienė, Anelė: „Dėkingas už tavo atsidėjimą ir širdį gerą“ (II), 11.07, Nr. 40.

Butkuvienė, Anelė: Neužmirštuolių kryžius amžinojo įšalo žemėje (1), 06.06, Nr. 23.

Butkuvienė, Anelė: Neužmirštuolių kryžius amžinojo įšalo žemėje (2), 06.13, Nr. 24.

Butkuvienė, Anelė: Neužmirštuolių kryžius amžinojo įšalo žemėje (3), 06.20, Nr. 25.

Butkuvienė, Anelė: Pirmoji Lietuvos lakūnė (I), 09.19, Nr. 33.

Butkuvienė, Anelė: Pirmoji Lietuvos lakūnė (II), 09.26, Nr. 34.

Butkuvienė, Anelė: Vincas Kudirka ir Maila Talvio, 05.23, Nr. 21.

Cidzikaitė, Dalia, Litvinskaitė, Daiva, Lukauskaitė, Ramona, Subačius Giedrius, Tamošiūnaitė, Aurelija: V. Kelertienė – ne tik literatūros gurmanė, 05.30, Nr. 22.

Girdzijauskaitė, Audronė: Kazimierą Kymantaitę prisimenant, 09.12, Nr. 32.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Bostono: Martynas Švėgžda von Bekker Bostono Fullbright, 12.12, Nr. 44.

Jankutė, Nijolė: Kalnas ir Lietuva, 06.27, Nr. 26.

Lapas, Raimundas Marius: Aristotelis, švietęs Amerikos visuomenę. Disidentą Aleksandrą Štromą prisimenant, 06.27, Nr. 26.

Lapas, Raimundas Marius: Beieškant nuostabaus Eldorado…., 10.17, Nr. 37.

Lapas, Raimundas Marius: Išėjo… bet sugrįžo, 03.14, Nr. 11.

Lapas, Raimundas Marius: Jos širdyje gyveno trys meilės, 09.12, Nr. 32.

Lapas, Raimundas Marius: Kiekvieno amerikiečio piniginėje… mažas Lietuvos gabalėlis. JAV vieno cento kūrėjas – emigrantas iš Šiaulių, 10.10, Nr. 36.

Lapas, Raimundas Marius: Kitokios Lietuvos ilgesys, 04.04, Nr. 14.

Lapas, Raimundas Marius: Kunigas, kūręs kiną, 10.03, Nr. 35.

Lapas, Raimundas Marius: Liūtas Didysis – tarp dviejų vandenų. Žiupsnelis prisiminimų apie Liūtą Mockūną jo 75–mečio proga, 10.24, Nr. 38.

Lapas, Raimundas Marius: Menas – menui, o žemaitis – pasauliui, 05.30, Nr. 22.

Lapas, Raimundas Marius: Pagal profesiją – kunigas, pagal pašaukimą – istorikas, 07.25, Nr. 30.

Lapas, Raimundas Marius: Prieš šimtą metų ir jis buvo ekonominis emigrantas… Eskizas iš dailininko Kazio Šimonio gyvenimo, 02.07, Nr. 6.

Lapas, Raimundas Marius: Prisimenant Tomą Yakutį, 04.18, Nr. 16.

Lapas, Raimundas Marius: Ryžėsis vytis laiką… Vinjetės iš tapytojo Kazimiero Žoromskio gyvenimo Amerikoje, 12.12, Nr. 44.

Lapas, Raimundas Marius: Šimto talentų vyras (I), 03.21, Nr. 12.

Lapas, Raimundas Marius: Šimto talentų vyras (II), 03.28, Nr. 13.

Lapas, Raimundas Marius: Spausdinti knygas – jo pašaukimas. Mykolas Morkūnas per padidinamąjį stiklą, 05.16, Nr. 20.

Lapas, Raimundas Marius: Sugrįžimas po pusšimčio metų. Grafiko Pauliaus Augiaus paroda, skirta dailininko 100–mečiui, 12.05, Nr. 43.

Lapas, Raimundas Marius: Užsispyrusio brooklyniečio pėdsakai kino dokumentikoje, 09.26, Nr. 34.

Mareckaitė, Gražina: Po Lietuvos ženklų, 09.05, Nr.31.

Mareckaitė, Gražina: Vilniaus dukra, 06.27, Nr. 26.

Pakalkienė, Rasa: Azartas gyventi stipresnis už ligą, 11.07, Nr. 40.

Paplauskienė, Virginija: „Rašymas man yra lietuviškųjų vertybių išsaugojimas“ (I), 09.12, Nr. 32.

Paplauskienė, Virginija: „Rašymas man yra lietuviškųjų vertybių išsaugojimas“ (II), 09.19, Nr. 33.

Ruseckaitė, Aldona: *Žvelgti į ramų dangaus pakraštį*… Alfonsui Šešplaukiui-Tyruliui – 100, 10.03, Nr. 35.

Šerelytė, Renata: Kūrybiškumas – iš gamtos ir vaizduotės, 01.24, Nr. 4.

Šerelytė, Renata: Tyrosios poezijos kūrėjas. Jonui Aisčiui – 105, 07.04, Nr. 27.

Timukienė, Loreta: „Grožis tebūna mūsų gyvenimo alfa ir omega“, 09.05, Nr. 31.

Trimakas, Kęstutis A.: Adelės Dirsytės kelias. Mintys Adelės Dirsytės 100-jo gimtadienio sukakčiai, 04.11, Nr. 15.

Trimakas, Kęstutis A.: Adelės Dirsytės kelias. Mintys Adelės

Dirsytės 100-ojo gimtadienio sukakčiai, 04.18, Nr. 16.

Trimakas, Kęstutis A.: Dr. P Kisieliaus psichologinė orbita, 05.30, Nr. 22.

Vyliūtė, Jūratė: Netekome Slavos Žiemelytės, 10.17, Nr. 37.

Žemaitytė, Aldona: Albinas Elskus – gelmės ieškotojas, 10.24, Nr. 38.

Žemaitytė, Aldona: Gyvenimo, tikėjimo ir meno tiesa, 04.11, Nr. 15.

Dailė:

Balčiūnas, Vytautas: Dailininko Mstislavo Dobužinskio kelionės į tėvonijos dvarą Dabužiuose (I), 03.14, Nr. 11.

Balčiūnas, Vytautas: Dailininko Mstislavo Dobužinskio kelionės į tėvonijos dvarą Dabužiuose (II), 03.21, Nr. 12.

Balčiūnas, Vytautas: Kelrodžiai vilties angelai Anykščių šventovėje, 04.25, Nr. 17.

Dundzila, Antanas: Molis ir technika grožiui, 10.10, Nr. 36.

Goštautas, Stasys: Kaip gera pasijuokti iš savęs. Penčylos šaržai, 01.03, Nr. 1.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Dainavos: sienų tapyba Valkininkuose, 07.04, Nr. 27.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Vilniaus II: M. K. Čiurlionio šimtmečio paroda, 09.05, Nr. 31.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Vilniaus. Tautos Namai arba Vilniaus Nacionalinė dailės galerija, 07.11, Nr. 28.

Indreika, Gediminas: Pamišti Kazio Varnelo vitražai Čikagoje, 01.31, Nr. 5.

Korsakaitė, Ingrida: Gimtinės meilės įkvėpta grafika. Pauliui Augiui – 100, 09.05, Nr. 31.

Katkauskaitė, Sigina. Pasaulis spalvų, formų ir linijų vaizdiniuose, 12. 26, Nr. 46

Lapas, Raimundas Marius: Ar visa tai – kultūrinis paveldas?, 07.18, Nr. 29.

Lapas, Ramunė: Randančios laiko sielos poreikiams. Amerikos lietuvių dailininkų draugijos parodai artėjant, 06.06, Nr. 23.

Pempytė, Marija: Pirmoji Nacionalinės dailės galerijos paroda, 06.27, Nr. 26.

Poškus, Vidas: Nuo Bizantijos iki siurrealizmo. Mikalojaus Povilo Vilučio šilkografijos darbų paroda Molėtų galerijoje *Akcija M*, 03.21, Nr. 12.

Poškus, Vidas: Saulius Krupis ir baltiškasis ekspresionizmas, 03.28, Nr. 13.

Rachlevičiūtė, Ramutė: Audriaus Puipos žmonės, daiktai ir gyvulėliai, 04.04, Nr. 14.

Raudonėlis, Laurynas: Augustinui Savickiui – 90, 05.23, Nr. 21.

Raudonėlis, Laurynas: Trys tūkstantmečio parodos, 07.11, Nr. 28.

Š.R.: Europietišių sielovaizdžių paroda, 04.25, Nr. 17.

Šadzevičienė, leva: Grafikės iš tolimos Lietuvos, 03.14, Nr. 11.

Šerelytė, Renata: Kūrėjas, eksperimentuotojas, revizorius, 04.18, Nr. 16.

Stasiulevičius, Aloyzas: Didysis kūrybos interpretatorius, 02.28, Nr. 9.

Subačius, Giedrius: Gintauto Vėžio ekslibrisai. Rinkinio pristatymas Newberry bibliotekoje Čikagoje, 04.18, Nr. 16.

Tumėnienė, Nijolė: Šimtas dvidešimt septyni po vienu stogu, 02.28, Nr. 9.

Tutlytė, Jūratė: Egidijus Rudinskas: vizionieriško pasaulio stebėtojas, 02.14, Nr. 7.

Urbutis, Benas: Niko Pirosmanio takais, 01.17, Nr. 3.

Visvydas, Pranas: Apsieita ir be valdovų portretų, 04.25, Nr. 17.

Visvydas, Pranas: Erdvėje nieko nėra netikroviška, 03.14, Nr. 11.

Visvydas, Pranas: Galvoje užrišau keliolika mazgelių, 07.18, Nr. 29.

Žemaitytė, Aldona: Kartų polilogas modernioje erdvėje, 07.04, Nr. 27.

Žemaitytė, Aldona: Knyga, surinkusi draugėn „bangas“, 07.18, Nr. 29.

Žemaitytė, Aldona: Saulės atspindžiai ir kančios aura, 12.26, Nr. 46

Žemaitytė, Aldona: Su Šypsena per spaudos lankus, 01.10, Nr. 2.

„Draugui“ – 100:

Apanavičienė, Laima: „Draugas“ nejučia metų naštos, 09.12, Nr. 32.

Goštautas, Stasys: „Draugas“ yra mūsų draugas, 01.17, Nr. 3.

Jokimaitytė, Danutė: „Imkit mane ir skaitykit, ir giliai dėkitės į širdį…“ arba Pagiriamasis žodis knygai, 09.05, Nr. 31.

Pirmieji „Draugo“ kultūrinio priedo numeriai, 07.11, Nr. 28.

Šerelytė, Renata: „Draugo“ šimtmetis Lietuvos tūkstantmečio fone, 07.11, Nr. 28.

Šerelytė, Renata: „Kultūros“ redaktorai. Kazys Bradūnas – renesanso ir žemės žmogus, 07.11, Nr. 28.

Skirius, Juozas: JAV lietuvių laikraščiu „Draugui“ – 100 metų, 07.25, Nr. 30.

Vitkus, Aleksas: „Draugui“ – 100. Už tikėjimą ir lietuvybę“. Paskaita, skaityta knygos sutiktuvsė Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte, 2009 m. lapkričio 29 d., 12.12, Nr. 44.

Voverienė, Ona: Prigludęs prie tautos šaknų. JAV leidžiamam dienraščiui „Draugas“ – 100 metų, 07.25, Nr. 30.

„Draugo“ bendraamžiai:

„Šaltinis“, 11.14, Nr. 41.

„Židinys“, 10.17, Nr. 37.

Esė:

„Lietuva po šimto metų“: poetas Justinas Marcinkevičius, rašytoja Vanda Juknaitė, kun. Vaclovas Aliulis (ištraukos iš „Baltosios knygos“, 2008; sudarė V. V. Landsbergis), 07.11, Nr. 28.

Goštautas, Stasys: Mokestis už kultūrą, arba nekultūringas mokestis, 01.24, Nr. 4.

Granauskas, Romualdas: Apie istorijos mokymą ir patriotizmą, 07.04, Nr. 27.

Mendeika, Petras: Meno vertinimas ar nuvertinimas, 12.19, Nr. 45.

Mendeika, Petras: Protas ir išmintis, 10.17, Nr. 37.

Mendeika, Petras: Sąžinė ir kultūra, 07.25, Nr. 30.

Pelėdaitė, Barbora: Dvasia ar įvaizdis, 11.21, Nr. 42.

Pelėdaitė, Barbora: Tik meilė gali išgelbėti, 12.12, Nr. 44.

Pempytė, Marija: Arčiau pareigos ir savikritikos, 10.24, Nr. 38.

Pempytė, Marija: Dvasinė kalbos potekstė, 09.26, Nr. 34.

Pempytė, Marija: Motina – malonės pilnas žodis, 05.02, Nr. 18.

Ruseckaitė, Aldona: Lietuvos tūkstantmetis – per savo gentį, 03.07, Nr. 10.

Sasnauskas, Julius: Bežiūrint į lauko lelijas, iš knygos „Malonės akrobatika“, 06.20, Nr. 25.

Sasnauskas, Julius: Ne tie dalyviai, 06.06, Nr. 23.

Šerelytė, Renata: „Draugo“ ilgesys, 07.18, Nr. 29.

Šerelytė, Renata: Atsiverti ir išgyti, 05.16, Nr. 20.

Šerelytė, Renata: Gyvenimas be baimės, 06.27, Nr. 26.

Šerelytė, Renata: Kačių dienoraščiai, 01.31, Nr. 5.

Šerelytė, Renata: Kalėdų stebuklai – žmogiški ir dieviški, 12. 26, Nr. 46

Šerelytė, Renata: Kas gina laisvę – plyta ar knyga?, 02.07, Nr. 6.

Šerelytė, Renata: Kas svarbiau – pirkti ar skaityti, 02.21, Nr. 8.

Šerelytė, Renata: Kasdieniškoji krikščionybė, 05.30, Nr. 22.

Šerelytė, Renata: Kelias išminties link, 04.18, Nr. 16.

Šerelytė, Renata: Mažo akmenuko reikšmė, 03.14, Nr. 11.

Šerelytė, Renata: Mirties ir meilės giminystė, 03.28, Nr. 13.

Šerelytė, Renata: Mūsų „kultūrinė“ tikrovė, 01.31, Nr. 5.

Šerelytė, Renata: Politinė ir visuomeninė inteligencija, 01.10, Nr. 2.

Šerelytė, Renata: Prezidento pamokos, 05.09, Nr. 19.

Šerelytė, Renata: Reikia turėti vilties, 06.13, Nr. 24.

Šerelytė, Renata: Šiandienos krikščionio credo, 02.28, Nr. 9.

Šerelytė, Renata: Trapi vėlinių šviesa, 10.31, Nr. 39.

Šerelytė, Renata: Už gyvą istoriją vaikams, 04.04, Nr. 14.

Šerelytė, Renata: Vasario 16-toji – širdies šventė, 02.14, Nr. 7.

Simaniškis, Marius: Krizė baisininkė…, 01.03, Nr. 1.

Stoškus, Krescencijus: Artėjant ketvirtajam Kultūros kongresui, 03.21, Nr. 12.

Svirbelis, Rapolas: Nacionalinė vertybė – žmogus, 10.03, Nr. 35.

Svirbelis, Rapolas: Praeitis šiandien, 09.12, Nr. 32.

Trimakas, Kęstutis, A.: Bėmąstant prie Kvedlinburgo metraščių, 11.07, Nr. 40.

Uola, Petras: Advento mintys, 12.05, Nr. 43.

Uola, Petras: Kaip naudinga gražiai suklysti, 10.10, Nr. 36.

Uola, Petras: Mokytis kiekvieną dieną, 09.05, Nr. 31

Uola, Petras: Nebijoti priklausomybės, 09.19, Nr. 33.

Uola, Petras: Surūdijęs įvaizdis, 05.23, Nr. 21.

Uola, Petras: Tikros ir netikros sienos, 11.14, Nr. 41.

Volertas, Vytautas: Postmodernizmo ūkanos, 01.17, Nr. 3.

Žemaitytė, Aldona: (Ne)atsisveikinimas, 04.25, Nr. 17.

Fotografija:

Vaitkutė, Karilė: Ar prisimeni kryžių kaimyno Dautarto kieme?, 07.11, Nr. 28.

Žemaičių žemės rūpintojėliai. Bernardo Aleknavičiaus fotoalbumas, 02.14, Nr. 7.

Žemaitytė, Aldona: Kaimas – mielas nemielas, 07.25, Nr. 30.

In memoria Kaziui Bradūniui:

Daujotytė, Viktorija: Su Kaziu Bradūnu atsisveikinant, 02.21, Nr. 8.

Grušas, Gintaras: Kazio Bradūno laimė. Iš pamoksl0 K. Bradūno laidotuvsė 2009.02.14, 02.21, Nr. 8.

Martinaitis, Marcelijus: Kazio Bradūno eilėraščiai mus girdi, 02.21, Nr. 8.

Vėlavičienė, Silvija: Atmintys: susitikimai su Kaziu Bradūnu, 02.21, Nr. 8.

Volertas, Vytautas: Dvi Kazio Bradūno lygiagretės, 03.07, Nr. 10.

Istorija:

Ališytė-Šulaitienė, O.: Alvito knygnešiai ir daraktoriai. Iš Alvito istorijos (1), 07.18, Nr. 29.

Ališytė-Šulaitienė, O.: Alvito knygnešiai ir dataktoriai (2), 07.25, Nr. 30.

Ambrozaitis, Kazys G.: Mano draugystė su „Draugu“ (1), 02.07, Nr. 6.

Ambrozaitis, Kazys G.: Mano draugystė su „Draugu“ (2), 02.14, Nr. 7.

Česnys, Gintautas: Kudirkos ir Basanavičiaus gyvenimo ir veiklos paralelės, 02.14, Nr. 7.

Česnys, Gintautas: Kudirkos ir Basanavičiaus gyvenimo ir veiklos paralelės (2), 02.21, Nr. 8.

Česnys, Gintautas: Kudirkos ir Basanavičiaus gyvenimo ir veiklos paralelės (3), 02.28, Nr. 9.

Dumšienė, Perpetua: Karūziškė tūkstantmeči Lietuvai: akmenys, medžiai, žmonės (1), 10.10, Nr. 36.

Dumšienė, Perpetua: Karūziškė tūkstantmeči Lietuvai: akmenys, medžiai, žmonės (2), 10.17, Nr. 37.

Goštautas, Stasys: Asmeninis Romo Kezio albumas ir istorinis dokumentas, 11.21, Nr. 42.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Dainavos: Aštrosios Kirsnos dvaras, 06.20, Nr. 25.

Janulaitienė, Nijolė, Puzinavičius, Bronius: Lipka tatarlar. Lietuvių totorių karybos ir kultūros istorija (1), 03.07, Nr. 10.

Janulaitienė, Nijolė, Puzinavičius, Bronius: Lipka tatarlar. Lietuvių totorių karybos ir kultūros istorija (2), 03.14, Nr. 11.

Kaltenis, Vytautas: „Kaip ažuolos drūts prie Nemunėlio“… Baigiamas keturių tomų leidinys apie Mažąją Lietuvą, 10.31, Nr. 39.

Kriaučiūnas, Romualdas: Išviešintas Petro Jurgėlos sąmokslas, 01.10, Nr. 2.

Lapas, Raimundas Marius: Nuo LDK iki Laisvės alėjos, 11.21, Nr. 42.

Lapas, Raimundas Marius: Promenada prieškariniame Kaune: tarp Šventų Kalėdų ir Naujųjų metų…., 01.03, Nr. 1.

Lapas, Raimundas Marius: Tas laisvės nevertas, kas negina jos…., 07.04, Nr. 27.

Puzinavičius, Bronius: „Kara“ – „skaityti“: Lietuvos karaimų istorija, 05.02, Nr. 18.

Rutkauskienė, Violeta: Dvigubas kryžius Lietuvos ir pasaulio istorijoje (I), 01.24, Nr. 4.

Rutkauskienė, Violeta: Dvigubasis kryžius Lietuvos ir pasaulio istorijoje (II), 01.31, Nr. 5.

Šalkauskas, Julius: 1863 m. sukilėlių daina Gervėčių apylinkėse, 11.21, Nr. 42.

Šalkauskas, Julius: 1863 sukilimo atgarsiai, 11.14, Nr. 41.

Visockas, Vytautas: Medaus ir kraujo skonis, 04.25, Nr. 17.

Visockas, Vytautas: Patys muša, patys rėkia, 03.21, Nr. 12.

Kalba:

Zinkevičius, Zigmas: Apie moterų pavardes, 09.12, Nr. 32.

Zinkevičius, Zigmas: Kada atsirado Lietuvos vardas?, 09.26, Nr. 34.

Kinas:

Žiaugrienė, Liuda: Romas Šležas Amerikos kinematografe, 04.25, Nr. 17.

Literatūra:

Adomavičienė, Laimutė: Apie mįslingą pokštą, 04.04, Nr. 14.

Adomavičienė, Laimutė: Liūnės Sutemos sugrįžimas, 09.26, Nr. 34.

Cidzikaitė, Dalia: Gavelio romano vertimą pasitinkant, 03.07, Nr. 10.

Ciplijauskaitė, Birutė: Lietuvių moterų proza ispanų kalba, 09.19, Nr. 33.

Dumbliauskas, Petras: Senųjų knygų aukcionas, 05.16, Nr. 20.

Goštautas, Stasys: Literatūrinis „Draugo“ palikimas, 02.21, Nr. 8.

Grinius, Marius: Originalus paminklas nepaprastai šeimai, 09.26, Nr. 34.

Kriaučiūnas, Romualdas: Ar randame, ko ieškome?, 01.31, Nr. 5.

Litvinskaitė, Daiva: Upton Sinclair romano „The Jungle“ vertimai (1), 02.21, Nr. 8.

Litvinskaitė, Daiva: Upton Sinclair romano „The Jungle“ vertimai (2), 02.28, Nr. 9.

Nukelta į 8 psl.

2009 metų „Kultūros“ turinys

Atkelta iš 7 psl.

Mareckaitė, Gražina: Metų laikai. Rengiamos knygos „Šiapus ir anapus Vilniaus vartų“ fragmentas, 04.25, Nr. 17.

Musteikis, Audrius: Antanas Gailius: išverti – štai viskas, 02.07, Nr. 6.

Nakas, Alfonsas: Dešimtmetis be Alekso Zotovo ir jo poezijos, 10.10, Nr. 36.

Nobelio premijos laureato J. M. Coetzee žodis naujos Lidijos Šimkutės knygos „Mintis ir uola“ pristatymo proga Pietų Australijos Rašytojų centre, Adelaidėje. 2008 m. gruodžio 5 d., 02.07, Nr. 6.

Paplauskienė, Virginija: „Rašau, nes įsikalbėjau sau, jog tai prasminga“, 05.16, Nr. 20.

Pempytė, Marija: Jaroslavas Melnikas ir jo „Tolima erdvė“, 10.31, Nr. 39.

Pempytė, Marija: Mūsų santykiai su grybais ir britais, 11.21, Nr. 42.

Puišytė, Aldona Elena: Kūryba – mano pašaukimas, 12.05, Nr. 43.

Raudonėlis, Laurynas: Metų knygos rinkimai. Geriausiųjų vie­nuoliktukas, 10.24, Nr. 38.

Ruseckaitė, Aldona: Maironio pasaulio naujienos, 12.05, Nr. 43.

Šerelytė, Renata: Lenino galva, mini sijonai ir maišto dvasia. Amerikietės studentės, „poezijos turistės“, nuotykiškai kreivų veidrodžių karalystėje, 02.28, Nr. 9.

Šerelytė, Renata: Magiškas barokas, 05.23, Nr. 21.

Šerelytė, Renata: Meilė prieš beprotybės smėklą. Minint 85-ąsias Eduardo Cinzo gimimo metines, 05.02, Nr. 18.

Šerelytė, Renata: Metafizinė lietuvių literatūros žemė, 03.21, Nr. 12.

Šerelytė, Renata: Mokslinė fantastika ir krikščionybė, 06.06, Nr. 23.

Šerelytė, Renata: Pasaulis vaikų balsais, 03.07, Nr. 10.

Šerelytė, Renata: Poezijos paukštei nėra sienų, 06.06, Nr. 23.

Šerelytė, Renata: Poezijos sodas, 01.10, Nr.2.

Šerelytė, Renata: Siena, kuri išliko, 11.14, Nr. 41.

Šerelytė, Renata: Vietoj ašaros – žaibas, 01.17, Nr. 3.

Šimkutė, Lidija: 2009 m. Poetinio Druskininkų rudens haiku. Poezijos ir haiku konkurso laureatai, 11.14, Nr. 41.

Trimakas, Kęstutis A.: Šerelytė, Renata: Įvadas į rašytojos Renatos Šerelytės kūrybą, 10.17, Nr. 37.

Trimakas, Kęstutis A.: Kraštutinis feminizmas Dan Brown romane, 06.13, Nr. 24.

Trimakas, Kęstutis A.: Rašytoja Renata Šerelytė – šim­ tamečio „Draugo“ viešnia, 12.19, Nr. 45.

Trimakas, Kęstutis A.: Kai nušvitęs angelu sutenستا demonu, 06.20, Nr. 25.

Trimakas, Kęstutis, A.: Renatos Šerelytės romanas „Mėlynbarzdžio vaikai“, 11.07, Nr. 40.

Urba, Kęstutis: Mintys apie Lidijos Šimkutės poezijos rinkinį „Mintis ir uola“ Vaikų Dainų šventėje, Vingio parke, 2009 07 03, 12.12, Nr. 44.

Urbutis, Benas: Daiktų kalba ir premijų prasmė, 02.28, nr. 9.

Varnienė, Elena: Naujos Lidijos Šimkutės knygos pristatymas Adelaidėje, 02.07, Nr. 6.

Vėlavičienė, Silvija: Trys ryškūs lietuvių gyvenimo Amerikoje atšvaitai (I), 11.07, Nr. 40.

Vėlavičienė, Silvija: Trys ryškūs lietuvių gyvenimo Amerikoje atšvaitai (II), 11.14, Nr. 41.

Visvydas, Pranas: Dėmesys dabartinei lietuvių poezijai, 12.26, Nr. 46

Visvydas, Pranas: Ir sutalpink žemėlapyje tiek veidų, 09.19, Nr. 33.

Visvydas, Pranas: Susitikimas su poetu Donaldu Kajoku, 04.11, Nr. 15.

Volertas, Vytautas: „Varpai“ – miręs ir vėl pakilęs almanachas, 10.03, Nr. 35.

Žeimantas Vytautas: Vlodo Šlaito literatūrinė premija įteikta poetui Kęstučiui Navakui, 05.09, Nr. 19.

Menas:

Goštautas, Stasys: Dainos: antra laida, trečia karta. Antrąjį Gražinos Krivickienės lietuviškų dainų leidimą pasitinkant, 04.11, Nr. 15.

Goštautas, Stasys: Lietuva – ypatingas meno kraštas. Pasitinkant albumą „Amerikos lietuvių menas Lietuvos tūk­stantmečio išvakarėse“, 02.07, Nr. 6.

Kezys, Algimantas: Pastebėjimai: tik tarp kitko, 03.28, Nr. 13.

Mokslas:

Goštautas, Stasys: Lietuvių seminaro kambarys Amerikos universitete, 03.07, Nr. 10.

Muzika:

Bielskus, Mindaugas: Dovana iš Lietuvos. Jubilejinis koncer­tas „Draugo“ šimtmečiui, 04.04, Nr. 14.

Goštautas, Stasys: Užrašai iš Trakų. „Lietuviai“ arba tema apie išdavi ką ir didvyrį, 07.18, Nr. 29.Juodpusis, Vaclovas:

Muzikinės išseivijos akimirkos Lietuvoje, 10.24, Nr. 38.

Lapas, Raimundas Marius: Jis – lietuviškasis John Philip Sousa! Broniaus Jonušo plokštelės „Gaudžia trimitai“ 50-mečio proga, 06.13, Nr. 24.

Lapas, Raimundas Marius: Mėlynose viršūnėse... Nežinomas puslapis iš Kipro Petrausko biografijos, 01.10, Nr. 2.

Lapas, Raimundas Marius: Quo vadis, lietuviška kultūra?, 05.02, Nr. 18.

Limantienė, Marija: Lietuvių Operos atlikėjai dainavo širdimi, 12.19, Nr. 45.

Mareckaitė, Gražina: Įamžintas skrydis, 01.03, Nr. 1.

Mareckaitė, Gražina: Namų ilgieso dainos, 02.28, Nr. 9.

Pagirus, Andrius: Lietuva myli savo šviesuolius, 04.25, Nr. 17.

Pempytė, Marija: M. K. Oginskis – „Atsiveikinimas su tėvyne“, 12.05, Nr. 43.

Petrauskaitė, Danutė: Vytauto Strolios muzikinė kolekcija Klaipėdos universitete, 10.03, Nr. 35.

Preisaitienė, Alma: Ansambliš „Grandis“ atšventė 50-ties metų jubiliejų, 05.23, Nr. 31.

Preisaitienė, Alma: Pasveikinimas Lietuvos tūkstantmečiui, 03.28, Nr. 13.

Rapšys, R. John: Valsų karalius – Johann Strauss, Jr. 110 metų po jo mirties, 09.19, Nr. 33.

Raškevičiūtė, Jurgita: Pirmą kartą New Yorke: operos solistė Laima Jonutytė, 06.13, Nr. 24.

Sližys, Stasys: Irenos Milkevičiūtės ir „Vaivoros“ koncertas Detroite, 11.07, Nr. 40.

Sližys, Stasys: Jungtinis choras per mišias giedojo Detroite, 12. 26, Nr. 46

Žemaitytė, Aldona: Vargonai ir jų meistrai, 11.07, Nr. 40.

„Prikelti žodžiai“: „Draugo“ kultūrinio priedo palikimas:

Bradūnas, Kazys: Kultūros kongreso dienoje, 03.07, Nr. 10.

Bradūnas, Kazys: Nedaloma lietuvių kultūra, 03.21, Nr. 12.

Markaitis, Bruno: Kūrybos ir kūrėjo ženklai, 03.07, Nr. 10.

Tumosaitė, Lilė: Vardai, įrašyti vandenyje, 03.21, Nr. 12.

Yla, Stasys: Nemažinkim vilčių šviesesnei ateičiai, 03.28, Nr. 13.

Proza:

Buitkus, Jurgis: Laukinė antis, 03.14, Nr. 11.

Černiauskaitė, Laura Sintija: „Kvėpavimas į marmurą“ (ištrauka iš romano), 10.03, Nr. 35.

Cinzas, Eduardas: „Raudonojo arklio vasara“ (ištrauka iš romano), 05.02, Nr. 18.

Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas: Iš dienoraščių, 06.13, Nr. 24.

Dovydėnas, Liudas: Susitikimas prie upės, 04.04, Nr. 14.

Grincevičius, Česlovas: Veidmainis, 04.25, Nr. 17.

Jonuškaitė, Birutė: Rūgii laukas, 03.21, Nr. 12.

Juknaitė, Vanda: „Išsiduosi. Balsu.“ Ištraukos iš to paties pavadinimo knygos, 07.18, Nr. 29.

Melnikas, Jaroslavas: „Tolima erdvė“ (ištrauka iš romano), 10.31, Nr. 39.

Mušinskas, Danielius: Evangelija pagal Mariją, Motinos miegas, 06.13, Nr. 24.

Orvidas, Vilius: Ištraukos iš knygos „Orvido knyga“, 09.19, Nr. 33.

Parulskis, Sigitas: „Murmanti siena“ (ištrauka iš romano), 11.14, Nr. 41.

Pukytė, Paulina: Ištraukos iš knygos „Netikras zuikis“, 11.21, Nr. 42.

Rudinskas, Egidijus: „Iš dulkės kilęs dulke pavirsi“, 02.14, Nr. 7.

Rudinskas, Egidijus: Tolimas miestas, 02.14, Nr. 7.

Sabaliauskaitė, Kristina: „Silva rerum“ (ištrauka iš romano), 05.23, Nr. 21.

Šimulynas, Šarūnas: Cepelinai, 09.19, Nr. 33.

Vilimaitė, Bitė: Dvi novelės – „Meiliai pažvelk į šią auką“, „Trys karitietės“, 05.16, Nr. 20.

Žilinskaitė, Vytautė: Išsišokėlė, 01.24, Nr. 4.

Žilinskaitė, Vytautė: Riedučių skrydis, 01.24, Nr. 4.

Poezija:

Ališas, Venancijus: 10.17, Nr. 37

Andriekus, Leonardas: 06.06, Nr. 23.

Baliukonė, Ona: 12.12, Nr. 44, 12. 26, Nr. 46

Bradūnas, Kazys: 02.21, Nr. 8; 06.06, Nr. 23; 07.11, Nr. 28.

Brazdžionis, Bernardas: 06.06, Nr. 23.

Braziūnas, Vladas: 07.11, Nr. 28.

Degutytė, Janina: 05.09, Nr. 19; 06.27, Nr. 26; 09.26, Nr. 34.

Dovydo psalmė iš „Psalmių knygų“, vertė S. Geda: 11.07, Nr. 40.

Erlickas, Juozas: 12.26, Nr. 46

Geda, Sigitas: 09.12, Nr. 32; 10.24, Nr. 38, 12.26. Nr. 46

Gutauskas, Leonardas: 05.23, Nr. 21, 12.26. Nr. 46

J. K.: 07.18, Nr. 29.

Jankutė, Nijolė: 06.06, Nr. 23.

Jonauskas, Stasys: 09.12, Nr. 32; 09.26, Nr. 34.

Jonynas, Antanas A.: 09.19, Nr. 33.

Kajokas, Donaldas: 04.11, Nr. 15.

Keleras, Julius: 03.07, Nr. 10.

Marčėnas, Aidas: 06.06, Nr. 23; 10.10, Nr. 36.

Marcinkevičius, Justinas: 01.17, Nr. 3; 07.25, Nr. 30; 11.14, Nr. 41.

Martinaitis, Marcelijus: 04.04, Nr. 14; 05.02, Nr. 18; 09.05, Nr. 31; 12.19, Nr. 45, 12.26 Nr. 46

Miliauskaitė, Nijolė: 04.18, Nr. 16; 05.09, Nr. 19; 10.03, Nr. 35. 12.26. Nr. 46

Mykolaitis–Putinas, Vincas: 10.03, Nr. 35.

Nagys, Henrikas: 06.06, Nr. 23.

Navakas, Kęstutis: 11.21, Nr. 42.

Nyka–Niliūnas, Alfonsas: 01.17, Nr. 3; 06.06, Nr. 23.

Paulauskaitė, Danutė: 05.30, Nr. 22.

Puišytė, Aldona Elena: 05.23, Nr. 21; 10.31, Nr. 39; 12.05, Nr. 43, 12.26 Nr. 46

Radauskas, Henrikas: 03.28, Nr. 13.

Rudinskas, Egidijus: 02.14, Nr. 7.

Šerelytė, Renata: 12.19, Nr. 45.

Šimkus, Vladas: 10.24, Nr. 38.

Šimkutė, Lidija: 11.14, Nr. 41; 12.12, Nr. 44.

Šlaitas, Vladas: 06.06, Nr. 23.

Stankevičius, Rimvydas: 06.06, Nr. 23.

Stankus–Saulaitė, Marija: 07.04, Nr. 27.

Strielkūnas, Jonas: 01.10, Nr. 2; 07.04, Nr. 27; 09.05, Nr. 31.

Sutema, Liūnė: 06.06, Nr. 23; 06.20, Nr. 25; 09.26, Nr. 34.

Švabaitė–Gylienė, Julija: 06.06, Nr. 23; 07.04, Nr. 27.

Trimakas, Kęstutis A.: 04.18, Nr. 16.

Vaičiūnaitė, Judita : 12. 26, Nr. 46

Verba, Algirdas: 07.25, Nr. 30.

Visvydas, Pranas: 10.17, Nr. 37.

Zotovas, Aleksas: 10.10, Nr. 36.

„Versmė“ siekia gaivinti lietuvių dramaturgiją. Jaunųjų dra­maturgijos konkurso laureatų Juliaus Kelero, Gintaro Grajausko, Lauros Juknytės, Skirgailės Buklytės, Birutės Mar, Virgilijaus Veršulio, Ingos Žebrauskaitės pasisakymai. Parengė Daiva Šabasevičienė, 12.05, Nr. 43.

Adomavičienė, Laimutė: Daktaro Kripštuko ypatumai: Julius Kaupas ir Kęstutis Navakas, 06.27, Nr. 26.

Apie kūrybinę laisvę. Aldonos Žemaitytės ir Stanislovo Kuzmos pokalbis, 01.10, Nr. 2.

Gintautas Česnys: paminklo elegancija ir didybė. Kalbino Aldona Žemaitytė, 02.07, Nr. 6.

Gyvenimas paskirtas istorijai. Prof. Antaną Tylą kalbina etnologas Petras Kalnius, 10.31, Nr. 39.

Istoriniai filmai: suartinantys, bet nekuriami. Ričardas Čekutis ir Audrys Antanaitis kalbina V. V. Landsbergį, 06.06, Nr. 23.

Kas naujo šiuolaikiniame lietuvių teatre. Kalbasi režisierius, aktorius Petras Mendeika ir teatrologė Audronė Girdzijauskaitė, 03.28, Nr. 13.

Katinaitė, Jūratė: Edmundas Seilius: svarbiausia – žinoti, ko nori, 02.21, Nr. 8.

Kokio Lietuvos ir Vilniaus pasaulinio įvaizdžio mes norim ir kaip jį pasiekti? Dr. Laimono Briedžio ir filosofo Vygando Šurkaus diskusija, vykusi 56-ame Santaros-Šviesos suvažiavime 2009 m. rugsėjo 13 d., parengė Dalia Cidzikaitė, 11.14, Nr. 41.

Laiko portretas su kulka širdyje. Aldonos Žemaitytės ir Renatos Šerelytės pokalbis, 02.14, Nr. 7.

Lapas, Raimundas Marius: Also sprach Petravičius... Pokalbis su dailininko Viktoro Petravičiaus dukra Izida von Braun, 12.19, Nr. 45.

Lapas, Raimundas Marius: Audžianti ateitį... Pasitinkant dokumentinį filmą apie gobelenų meistrę, 10.31, Nr. 39.

Lukoševičienė, Nomeda: Kol kas esu čia, atviras likimui. Pokalbis su režisieriumi Pauliumi Budraičiu, 05.02, Nr. 18.

Lukoševičienė, Nomeda: Partizano dienoraštis, 06.20, Nr. 25.

Ramia sąžine žiūrėti tautai į akis. Pokalbis su Lietuvos Respublikos Prezidentu Valdu Adamkumi. Kalbino Aldona Žemaitytė, 02.14, Nr. 7.

Šešėlio spalvos. Su aktoriumi, režisieriumi ir vitražinių lėlių teatro „Vaivorykštė“ vadovu Petru Mendeika kalbasi Renata Šerelytė, 01.03, Nr. 1.

Sielos išsivystymas liks. Su Jonu Meku kalbasi Vytautas V. Landsbergis, 05.30, Nr. 22.

Silvija Vėlavičienė: literatūros ir gyvenimo pilnatis. Kalbino Aldona Žemaitytė, 04.11, Nr. 15.

Vaitkutė, Kariė: „Tik gyvendamas dėl kitų, pats gyvensi tikrą

ir visavertį gyvenimą“. Pokalbis su kino režisieriumi Gyčiu Lukšu, 12.19, Nr. 45.

Valentinas Sveticckas: apie kūrybą ir leidybą. Kalbino Aldona Žemaitytė, 01.31, Nr. 5.

Žemaitis, užprogramuotas kūrybai. Dailininką, skulptorių Petrą Aleksą kalbina Laima Apanavičienė, 01.03, Nr. 1.

Religija:

Lewis, Clive Staples: Viltis, 06.13, Nr. 24.

Trimakas, Kęstutis A.: Proto, valios ir jausmo derinys, 06.27, Nr. 26.

Vitkauskaitė, Ona (MVS): Marija – Biblijos karžygė?, 05.23, Nr. 21.

Teatras:

Girdzijauskaitė, Audronė: Knuto Hamsuno kūryba Lietuvos teatre, 11.21, Nr. 42.

Girdzijauskaitė, Audronė: Sovietinio teatro grimasos – bėkš­tus žvilgsnis į praeitį, 06.20, Nr. 25.

Indreika, Gediminas: Vilniaus miesto teatro istorija, 05.09, Nr. 19.

Jūraitė, Marija: Lietuvos teatro laivas, 09.26, Nr. 34.

Lapas, Ramunė: Gyvenimas be teatro – tik egzistencija, 09.19, Nr. 33.

Ruseckaitė, Aldona: Liūdno Dievo akys, 03.28, Nr. 13.

Visvydas, Pranas: Spektaklis su „Auksinėmis vinimis“, 05.23, Nr. 21.

Kita:

Ališytė-Šulaitienė, Ona: Lietuviška spauda pokario Anglijoje. Iš Anglijos lietuvių kultūrinio gyvenimo, 12.12, Nr. 44.